



Leilands un Putnis

Darba aizsardzības pakalpojumu iepirkums


Leilands un Putnis
vadības konsultācijas
darba aizsardzībā

Aigars Bičeks
Projektu vadītājs
Kompetents speciālists
darba aizsardzībā

Brīvības iela 155/4, Rīga LV 1012
Tālr. +371 67 31 54 54
Fakss +371 67 31 54 76
Mob.tālr. +371 26 48 59 66
e-pasts: aigars.biceps@leiput.lv
www.leiput.lv

Darba aizsardzības pakalpojumi

Darba devējam (DAL5.pants) ir pienākums organizēt darba aizsardzības sistēmu, kurā ietilpst:

- 1) darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana*;
- 2) darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana;
- 3) konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā.

Darba vides risku novērtēšana ir vienīgie pienākumi, kuru veikšanai nepieciešami speciālisti. Visus pārējos darbus var veikt arī uzņēmumā norīkots nodarbinātais.

PLUS: MK82_2004 ir noteikts, ka ugunsdrošības instrukcijas izstrādi, rīcības plāna izstrādi un instruktāžu ugunsdrošībā drīkst veikt apmācīts speciālists ugunsdrošībā!

Darba aizsardzības pakalpojumi (turp.)

Saskaņā ar likumdošanu (uz 6.11.2012.), darba vides risku novērtēšanu var veikt:

Uzņēmuma lieluma apraksts	Pats darba devējs ²	Darba aizsardzības speciālists (-sti)	Kompetents speciālists	Kompetenta institūcija
Darbs „nebīstamajās nozarēs” un uzņēmumā strādā līdz 10 nodarbinātajiem	X	X	X	X
uzņēmumā strādā virs 10 nodarbinātajiem		X	X	X
Darbs „bīstamajās nozarēs ¹ ” un uzņēmumā strādā līdz 5 nodarbinātajiem			X	X
uzņēmumā strādā virs 5 nodarbinātajiem		X		X

1 - saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 8.februāra noteikumiem Nr. 99 „Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju” un šo noteikumu 1.pielikumu

2 - pats darba devējs, ja ir ieguvis darba aizsardzības pamatlīmeņa izglītību 160 stundu apmērā atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par apmācību darba aizsardzības jautājumos (Ministru kabineta 2010. gada 10.augusta noteikumi Nr. 749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”)



Leilands un Putnis

Kādus pakalpojumus darba aizsardzībā iepirkt?

Darba vides risku novērtēšana

Darba devējs var izvēlēties iepirkt tikai DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANU, kas ietver:

- Darba aizsardzības sistēmas izvērtēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām reizi gadā (MK660_2007 40.punkts);
- Darba vides risku novērtēšanu (DAL 8.pants, MK660_2007 sākot ar 14.punktu) ne retāk kā reizi gadā vai izveidojot jaunas darba vietas (MK660_2007 18.punkts)
- Darba vides risku (indikatīvo/ laboratorisko) mērīšanu (MK660_2007. 14.2. apakšpunkts u.c.)
- Darba aizsardzības pasākumu plāna sastādīšanu reizi gadā (MK660_2007 33.2. apakšpunkts u.c.)
- Dažādu sarakstu un dokumentu izstrādi (MK660_2007 33.3. apakšpunkts u.c.).

Darbs parasti tiek veikts viena mēneša līdz trīs mēnešu laikā.

MK99_2005 noteikts, ka kompetenta institūcija veic vismaz darba vides risku novērtēšanu un darba aizsardzības pasākumu plāna izstrādi.



Darba vides risku novērtēšana (turp.)

Ar dažādu **sarakstu** un dokumentu izstrādi jāsaprot:

- darba veidu (profesiju) saraksts, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori (DAL 7.pants);
- darba veidu (profesiju) saraksts, kuriem darbā ir īpaši apstākļi (DAL 7.pants);
- darba veidu (profesiju) saraksts, kuriem darbs saistīts ar īpašu risku (DAL 7.pants);
- darba veidu (profesiju) saraksts, kuros veicama vakcinācija (MK330_2000 31.punkts)
- darba veidu saraksts, kuros nepieciešami aizsardzības līdzekļi (MK372_2002 14.punkts)
- nodarbināto saraksts, kuriem ir saskare ar kancerogēniem (MK803_2008 20.punkts)
- nodarbināto saraksts, kuriem iespējama saskarsme ar bioloģiskiem aģentiem (MK189_2002 17.punkts)

u.c.

Normatīvi nosaka, ka, ja tas ir iespējams, sarakstus var arī apvienot.



Darba vides risku novērtēšana (turp.)

PROBLĒMAS:

1. Pasākums tiek veikts noteiktu laiku (parasti no mēneša līdz trīs mēnešiem) un pēc tam, ja mainās darba vide, tas ir zaudējis aktualitāti jo normatīvos noteikts, ka risku novērtēšana jāveic (MK660_2007 18.punkts):

1.1. praktiski uzsākot citu darbības veidu;

1.2. ja ir radušās pārmaiņas darba vidē (piemēram, mainījušies darba procesi, metodes, darba aprīkojums, vielu un produktu izmantošana vai ražošana, būtiski pārkārtota darba vieta);

1.3. ja konstatē apstākļu pasliktināšanos darba vidē vai neatbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

1.4. ja noticis nelaimes gadījums darbā.

Jebkurš pakalpojuma sniedzējs pēc laika var pateikt, ka uz to brīdi bija tā, bet pēc tam jau...

2. Piedāvājumā nevar ietvert izdevumus par konkrētiem laboratoriskiem mērījumiem, jo tos nevar paredzēt iepriekš. Vienas laboratorijas cenrādis visiem vairāk vai mazāk ir vienāds

3. Ir precīzi jāzina, kurus sarakstus uzņēmuma nepieciešams, jo visus prasīt nav jēgas



Ietver dažādus pakalpojumus pēc klienta vēlmēm. Darba aizsardzības sistēmas uzturēšana ietver gan darba vides risku novērtēšanu, gan citus pakalpojumus, kā piemēram,:

- instruktāžu veikšana (ievadinstruktāža, sākotnējā, ārpuskārtas, periodiskā instruktāža);
- obligāto veselības pārbaūžu organizēšana (pirmreizēji, ārpuskārtas, periodiski)
- nelaimes gadījumu izmeklēšana
- pārstāvēšana kontrolējošās iestādēs
- darba aprīkojuma atbilstības novērtēšana
- konsultācijas (arī iepirkumu jautājumos) utt.

Iepērkot darba aizsardzības sistēmas uzturēšanu, precīzi būtu jānorāda, cik bieži speciālistiem būtu jāierodas uzņēmumā/ iestādē.



DAS uzturēšana (turp.)

Uzdevums	Atbildība	
	Pakalpojuma sniedzējs	Pats uzņēmums
Instrukcijas un instruktāžas		
1. Atbildības precizēšana par instruktāžu veicējiem		
2. DA un ugunsdrošības (turpmāk – UD) instrukciju izstrāde		
3. Ievadinstruktāžas (un iepazīstināšana ar darba kārtības noteikumiem)		
4. Sākotnējās DA instruktāžas darba vietā nodarbinātiem		
5. Sākotnējās DA instruktāžas darba vietā uzņēmuma vadītājiem <u>vai</u> viesiem nodarbinātajiem		
6. Sākotnējās UD instruktāžas		
6. Atkārtotās DA un UD instruktāžas darba vietā uzņēmuma vadītājiem <u>vai</u> viesiem nodarbinātajiem		
7. Ārpuskārtas DA instruktāžas darba vietā		
8. Pasākumu kontrole		

DAS uzturēšana (turp.)

Uzdevums	Atbildība	
	Pakalpojuma sniedzējs	Pats uzņēmums
Obligātās veselības pārbaudes, sanitārās pārbaudes		
1. Atbildības precizēšana par OVP, sanitāro pārbaudžu veicējiem		
2. Pirmreizējās OVP, sanitārās pārbaudes		
3. Periodiskās (ārpuskārtas) OVP		
4. Periodiskās sanitārās pārbaudes		
5. Pasākumu kontrole		
Vakcinācija		
1. Atbildības precizēšana par vakcinācijas veicējiem		
2. Pirmreizējās vakcinācijas		
3. Periodiskā vakcinācija		
4. Pasākumu kontrole		

DAS uzturēšana (turp.)

Uzdevums	Atbildība	
	Pakalpojuma sniedzējs	Pats uzņēmums
Individuālie aizsardzības līdzekļi		
1. Atbildības precizēšana par IAL izsniegšanu, derīguma termiņiem utt.		
2. IAL izsniegšana		
3. Pasākuma kontrole, IAL atbilstības izvērtēšana		
Darba aprīkojums		
1. Atbildības precizēšana par darba aprīkojuma pārbaudēm u.c. lietām		
2. Darba aprīkojuma atbilstības novērtēšana		
3. Darba aprīkojuma (kāda???) regulāru pārbaūžu veikšana		
4. Pasākumu kontrole		
Nelaiemes gadījumu izmeklēšana		

DAS uzturēšana (turp.)

Uzdevums	Atbildība	
	Pakalpojuma sniedzējs	Pats uzņēmums
Speciālo apmācību veikšana		
Speciālo apmācību veikšana par darbu ar darba aprīkojumu (kādu???)		
Speciālo apmācību veikšana par kādiem konkrētiem DA vai UD jautājumiem		
Konsultācijas DA un UD		
1. Uzņēmuma informēšana par jaunumiem normatīvajos aktos		
2. Konsultācijas DA un UD		
3. Specifisku jautājumu risināšana (piemēram, iepirkuma jautājumi, darbinieku profesionālā apmācība, OVP utt.)		
Ugunsdrošība¹		
1. UD līdzekļi, to pārbaūžu organizēšana		
2. UD sistēmas, tā pārbaūžu organizēšana		

DAS uzturēšana (turp.)

PROBLĒMAS:

1. Trūkst labu speciālistu. Dažreiz nepieciešams ne tikai darba aizsardzības vecākais speciālists, bet arī ugunsdrošības speciālists, atbildīgais par elektrosaimniecību (Bz grupa)
2. Sniegt ārpalpojumus kā kompetentie speciālisti vai no kompetentā institūcijas puses drīkst tikai darba aizsardzības vecākie speciālisti (augstākā profesionālā izglītība darba aizsardzībā). **Dažreiz darbu dara viens speciālists, bet dokumentus paraksta pavisam citi speciālisti...**
3. Pakalpojuma līgumos netiek norādīti reālie pakalpojuma sniedzēji kā kontaktpersonas. Nav precizēta sadarbība starp uzņēmumu kontaktpersonām
4. Tā kā nav precīzi noteikti uzdevumi pakalpojuma sniedzējam, tad iespējams darīt pašu minimumu. Šobrīd LR ļoti grūti salīdzināt pakalpojumu sniedzējus savā starpā, jo katrs piedāvā nedaudz “savu pakalpojumu”. Tāpat iepirkumos precīzi nav noteiks, cik bieži apkalpojošam uzņēmumam/ speciālistam jāierodas.
5. Uzņēmumu nezina, kā novērtēt sniegtā pakalpojuma kvalitāti. Diemžēl “skopais maksā divreiz”, jo problēmu gadījumos daži pakalpojumu sniedzēji vairs nevēlas uzņemties atbildību, negrib aizstāvēt uzņēmumu utt.
6. Ir atšķirības starp iestāžu un uzņēmumu DAS uzturēšanu
7. DAS uzturēšana tiek veikta tikai vienā struktūrvienībā u.c.



ATŠĶIRĪGAIS IESTĀDĒM:

1. Dokumentācija iegūst spēku tikai tad, kad to rīkojuma, kārtības vai kāda cita dokumenta veidā (kā nu tas iestādē pieņemts) tiek pieņemts no iestādes vadītāja puses. Svarīgi, lai pakalpojuma sniedzējs projektu saskaņo ar iestādes atbildīgajām amatpersonām un jau iesniedz dokumentu uz parakstīšanu
2. Dažreiz izstrādātā dokumentācija iegūst spēku tikai tad, kad to saskaņojusi augstākstāvoša amatpersona vai iestāde
3. Instruktažu veikšana nav iespējama vienā laikā visiem, jo iestādei jānodrošina darbības nepārtrauktība.
4. Nav iespējama darba vides risku novērtēšana (vai kādi citi pakalpojumi) noteiktā laikā, piemēram, kad ir sapulces, iestādes vadītājs ir izbraucis uz augstākstāvošu iestādi utt.



Leilands un Putnis

Cik var maksāt DA pakalpojumi?

Labā DA speciālista izdevumi

Dots ieskats DA speciālista izdevumos, lai varētu noteikt iespējamo pakalpojuma izcenojumu. Aprēķins ir ļoti vispārīgs, bet dod priekšstatu, cik maksā viena pakalpojuma diena uzņēmumam...

Alga Ls 750

Nodokļi apmēram Ls 750

IT un sakaru izdevumi apmēram (dators, telefons, interneta pieslēgums, telefona rēķins utt.)
Ls 50

Transports (a/m uzturēšana, servisa izdevumi, degviela, a/m līzings utt.) apmēram Ls 500

Citi izdevumi (apdrošināšana, ISO sertifikācija, kursi, resertifikācija, reklāma utt.) apmēram
Ls 200

KOPĀ 2250, t.i., apmēram Ls 100 dienā. Izcenojumā nav ietverti kompetento institūciju administratīvie izdevumi



Leilands un Putnis

Ko prasīt no DA pakalpojuma sniedzējiem?

Prasības DA pakalpojuma sniedzējiem

Ir noteiktas lietas, kuras jau ir noteiktas likumdošanā. Prasības kompetentiem speciālistiem un kompetentām institūcijām aprakstītas MK99_2005:

PLUS:

- kompetentās institūcijas pieredze (t.i., jo ilgāk strādā, jo “nopietnāka” kompetentā institūcija varētu būt). Dažreiz arī ieteikuma vēstules ir formālas (ir redzētas ieteikuma vēstules, ko parakstījuši DA speciālisti, ceha vadītājs utt.);
 - pakalpojuma sniegšanā iesaistīto speciālistu izglītība. Norādīt arī “aizvietotāju” (ar ne sliktāku izglītību), jo kurš sniegs pakalpojumu atvaļinājuma, slimības laikā. Varbūt nepieciešama arī ugunsdrošības, elektrodrošības, pirmās palīdzības apmācība
 - pakalpojuma sniegšanā iesaistīto speciālistu pieredze. Daudz svarīgāka ir speciālista pieredze konkrētas jomas uzņēmumiem, nevis pašas kompetentās institūcijas
 - pakalpojuma sniegšanā iesaistīto speciālistu darba ilgums konkrētā kompetentā institūcijā (liela mainība ne par ko labu neliecina...)
 - pakalpojuma sniegšanā iesaistīto speciālistu apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem (ja darbs sevišķi bīstamos uzņēmumos)
 - pakalpojuma sniedzējs regulāri informē par jaunumiem DA, UD jomā
- utt.

Prasības DA pakalpojuma sniedzējiem

Augstākās izglītības sertifikāts (piemērs):

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

Ar valsts pārbaudījuma komisijas
2005. gada 7. jūnija lēmumu Nr. 1



personas kods 

ieguvis

**vecākā speciālista analītiķa
kvalifikāciju**

Iegūtā kvalifikācija atbilst piektajam profesionālās izglītības līmenim



PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS
IZGLĪTĪBAS
DIPLOMIS

Sērija 
Nr.  *



Rektors  I. Lācis
Valsts pārbaudījuma
komisijas priekšsēdētājs  I. Forands

Rīgā 2005. gada 28. jūnijā
Reģistrācijas Nr. 

Prasības DA pakalpojuma sniedzējiem

Profesionālās pilnveides izglītības (piemērs):



LATVIJAS REPUBLIKA



APLIECĪBA
par profesionālās pilnveides
izglītību



Leilands un Putnis

Kā novērtēt DA pakalpojumu?

DA pakalpojuma novērtēšana

- DA pakalpojumam ir jābūt **klientam saprotamam** (nedrīkstētu būt, ka ir "kaut kāds dokumentu daudzums")
- DA pakalpojumam ir jābūt **taisītam konkrētam uzņēmumam** (piemēram, ir jābūt vismaz diviem dažādiem risku novērtēšanas protokoliem, ja daži biroja darbinieki tikai strādā birojā, bet citi laiku pa laikam pārvietojās arī ar automašīnu, vēl citi ieiet ražotnē un veic kvalitātes kontroli...)
- DA pakalpojumam ir jābūt **atbilstoši pakalpojuma līgumam** un tas nedrīkst būt pretrunā ar LR normatīviem (ja kaut ko neietvers pakalpojuma līgumā, tad par to atbildību no pakalpojuma sniedzēja nevar prasīt)
- DAS uzturēšanā **iesaistītiem** nodarbinātajiem ir **precīzi jāzina savi pienākumi** un tie jāizpilda

Noslēgumā

SIA “Leilands un Putnis” projektu vadītājs
(kompetents speciālists darba aizsardzībā)

Aigars Bičeks

aigars.biceks@leiput.lv

